

Beslutningsforslag nr. B 144. Fremsat den 11. april 2000 af Knud Erik Hansen (SF), Anne Bastrup (SF), Jes Lunde (SF) og Holger K. Nielsen (SF)

Forslag til folketingsbeslutning om en aktiv europæisk flygtningepolitik

Folketinget opfordrer regeringen til at arbejde for, at EU tager initiativ til en mellemstatslig aftale om en aktiv europæisk flygtningepolitik indeholdende en model for fordeling af flygtninge i Europa, en tilhørende økonomisk byrdeforde-

ling samt en generel forpligtelse over for UNHCR til at tage et fast antal flygtninge om året med tilhørende minimumsbetingelser vedrørende integration af flygtningene og deres sociale rettigheder i den forbindelse.

Bemærkninger til forslaget

Sidste års tragedie i Kosovo - årtiers største humanitære katastrofe i Europa - viste med al tydelighed, at EU og de enkelte lande i Europa står alt for dårligt rustet til at kunne håndtere en situation, hvor hundredestusinder eller bare titusinder af flygtninge har akut behov for beskyttelse. Men EU var ikke bare dårligt rustet til at løse opgaven, det var også forstemmende at opleve, at ledetråden for landene i EU ikke var, hvordan man kunne hjælpe flygtningene bedst og hurtigst muligt, men at landene var langt mere optagede af, hvordan man kunne forhindre flygtningene i at komme ind, end af, hvordan man kunne føre en humanitær flygtningepolitik

Det var samtidig problematisk, at Europa-Kommissionen slet ikke levede op til sit ansvar. Kommissionen var to måneder om blot at sørge for, at de penge, der var bevilget til flygtningene fra Kosovo, også blev udbetalt. Kommissionen gik på ingen måde forrest i løsningen af problemerne, og der er ingen grund til at tro, at blot fordi et område bliver overstatsligt, vil der ske noget.

De humanistisk indstillede partier og lande må forholde sig til, hvordan vi etablerer og sikrer en anstændig flygtningepolitik i de europæiske lande. En flygtningepolitik, som håndterer de konkrete problemer, i stedet for at landene hele tiden venter på hinanden.

Efterårets EU-topmøde i Tampere tog skridt hen imod skabelsen af en fælles asyl- og migrationspolitik i EU. SF fastholder, at en sådan politik bør være mellemstatsligt baseret, men finder i øvrigt, at der er en række positive tiltag i form af samarbejde med hjemlande og transitlande omkring forbedring af menneskerettigheder, social udvikling, fattigdomsbekæmpelse m.m. Der er også elementer omkring fælles minimumsvilkår for modtagelse af asylansøgere. Derudover opfordres Kommissionen af Det Europæiske Råd til at undersøge mulighederne for at stille en eller anden form for finansiel reserve til rådighed i situationer med massiv tilstrømning af flygtninge. Dette har senere udmøntet sig i et forslag om en Europæisk Flygtningefond med midler til udligning af udgifterne mellem landene.

Disse forslag er interessante, men helt utilstrækkelige, og der er behov for hurtigt at få etableret procedurer til at håndtere store flygtningestrømme i fremtiden.

SF mener, at følgende 3 tiltag - alle baseret på mellemstatslige aftaler/konventioner, hvor også ikke-EU-lande kan deltage - vil være hensigtsmæssige elementer i en aktiv europæisk flygtningepolitik:

1. En frivillig aftale om fordeling af flygtninge mellem EU-landene i tilfælde af en akut krise i nærområdet.
2. En aftale om økonomisk byrdefordeling mellem landene. Midler tilføres ud over det nuværende EU-budget.
3. En frivillig aftale mellem landene i Europa om flygtningepolitik.

1. Fordeling af flygtninge

Fordeling af flygtninge i Europa f.eks. omkring Bosnien og Kosovo viste sig at være et stort problem. På den baggrund kan det synes nødvendigt at tvinge landene til at tage flygtninge, men det vil have svært ved at fungere i praksis. Det kan risikere at give modvilje mod flygtningene, og man kan risikere, at landene ikke vil behandle dem anstændigt. Der kan også være særlige grunde til, at et bestemt land ikke kan tage imod flygtninge. Det kan skyldes, at landet netop har modtaget mange flygtninge - som f.eks. Sverige, der modtog op imod 80.000 flygtninge fra Bosnien, eller Grækenland, hvor modtagelsen af et stort antal albanske eller måske makedonske flygtninge kan skubbe til egne etniske konflikter.

Derfor vil en overstatslig tvungen fordeling af flygtninge være en dårlig idé. Det gælder dog ikke en frivillig model baseret på en overstatslig aftale. De enkelte EU-lande kan vælge at stå uden for aftalen, men samtidig er det så klart, at de står uden for en humanitær, europæisk flygtningepolitik.

Konkret foreslår SF, at stats- og regeringscheferne fra EU-landene og andre interesserede lande i Europa vedtager en aftale om fordeling af flygtninge fra en

akut europæisk konflikt, hvor det er et oplagt europæisk ansvar, at de skal sikres beskyttelse i Europa.

Der er nu gået et år, siden krigen i Kosovo startede, og de akutte flygtningeproblemer i den forbindelse er løst, om end genopbygningen fortsat er utilstrækkelig. Der er dog ingen garanti for, at tilsvarende situationer ikke vil opstå igen. Der er fortsat store spændinger i f.eks. Montenegro og Vojvodina. Derfor er det fortsat vigtigt at finde modeller for håndtering af flygtningestrømme i fremtiden.

Hvis vi ser på den konkrete situation med flygtningene fra Kosovo, så ville følgende procedure have været mulig at anvende: Landene havde på forhånd vedtaget en mellemstatslig fordeling af flygtningene, hvor det blev sikret, at alle ville tage deres andel af de flygtninge, som UNHCR mente det var nødvendigt at få ud af nærområdet. I tilfældet Kosovo havde det altså været de flygtninge, som UNHCR havde skønnet ikke kunne huses i Albanien og Makedonien. Når UNHCR havde givet meddelelse om, at et antal flygtninge skulle tilbydes asyl i andre europæiske lande, kunne disse lande umiddelbart fordele dem imellem sig og begynde at skaffe transport og ordne andre tekniske arrangementer.

Fordelingen ifølge denne aftale skal være ligelig i forhold til landenes BNP. Aftalen skal være bindende, så landene ikke skal kunne unddrage sig deres forpligtelser, når de er med til at vedtage denne aftale.

En vedtagelse fra de interessede parter skal ikke afvente den næste krise i Europa. Den kan blive vedtaget på et kommende topmøde med invitation af relevante stats- og regeringsledere eller med mulighed for, at de kan tilslutte sig senere. Så har man en model klar til anvendelse, hvis det bliver nødvendigt. En sådan vedtagelse bør samtidig indeholde nogle minimumskrav til, hvordan flygtningene skal behandles med hensyn til bolig, undervisning og andre rettigheder. Derudover bør en aftale indeholde elementer til støtte for flygtningenes tilbagevendende, støtte til at hjælpe dem i gang igen.

Hvis man havde haft en sådan aftale, ville EU have undgået den helt uværdige situation omkring flygtningene fra Kosovo, hvor landene nærmest kappedes om at yde beskyttelse til færrest mulige flygtninge – vist med Finlands bud på 50 flygtninge som bundskrabere.

Når denne aftale skal være mellemstatslig, kan også lande uden for EU (Norge, Schweiz eller ansøgerlandene) tilslutte sig på lige vilkår. Samtidig betyder en mellemstatslig aftale, at Danmark kan deltage, uden det får problemer med hensyn til Danmarks forbehold i forhold til retlige og indre anliggender.

2. Økonomisk byrdefordeling

I det tilfælde, hvor enkelte lande af ovennævnte helt særlige grunde ikke er i stand til at modtage flygtninge fra en given konflikt, vil det heller ikke være hensigtsmæssigt at tvinge disse lande. Derfor skal det så at sige være muligt at betale sig fra det, så landet i stedet for at tage et antal flygtninge i forhold til deres andel af EU's samlede BNP betaler et beløb svarende til deres andel af EU's BNP. Dette beløb kan enten indgå i en fond til støtte for flygtninge andre steder eller til genopbygning, eller det kan blive betalt som en slags kompensation til de lande, der modtager flygtninge. Det sidste svarer i grove træk til indholdet af et forslag fra Europa-Kommissionen om etablering af en flygtningefond, som er positivt, men også utilstrækkeligt.

Det skal understreges, at selv om økonomisk byrdefordeling indeholder et element af, at man kan købe sig fri, så er det kun i helt særlige tilfælde, hvor det skal være muligt at sige nej til at modtage flygtninge, og at enkeltlande ikke ensidigt kan meddele dette; det skal godkendes af de andre parter i aftalen.

3. Aftale mellem landene i Europa om flygtningepolitik

Ved siden af disse to initiativer bør der laves en mere generel aftale om europæisk flygtningepolitik, herunder modtagelse af flygtninge fra lande uden for Europa. SF mener, at de nordiske lande kan gå forrest med at lave en sådan aftale om en anstændig europæisk flygtningepolitik. Optimalt bør aftalen dog laves som en mellemstatslig aftale på initiativ af EU, som andre lande skal kunne tilslutte sig.

Denne mere generelle aftale bør ideelt set gælde for akutte flygtningeproblemer, uanset hvor på kloden de opstår. Aftalen indebærer, at landene skal tilkendegive over for UNCHR, hvor mange flygtninge de vil være i stand til at tage i akutte situationer – ud over det begrænsede antal, de allerede tager. Det skal være et politisk bindende løfte, som betyder, at UNHCR kan planlægge efter et bestemt beredskab. UNHCR skal hvert år kunne regne med, hvor mange flygtninge fra akutte kriser som kan gives beskyttelse i Europa. Det vil være en stor hjælp for UNHCR i planlægningen af deres arbejde.

En generel aftale skal samtidig sikre, at landene skal være bedre forberedt på at modtage flygtninge, så man kan reagere hurtigt uden at skabe uværdige og kaotiske forhold. Samtidig skal det sikres, at flygtninge behandles anstændigt, hvilket igen kræver fælles minimumsnormer omkring boliger, arbejde, uddannelse, social trykthed, sprogundervisning etc.

I modsætning til konklusionerne fra Tampere skal denne aftale være baseret på et samarbejde med UNHCR og indeholde klare forpligtigelser over for FN-systemet med hensyn til antal og vilkår i forbindelse med modtagelse af flygtninge. Derudover vil det være relevant at supplere med samarbejde omkring menneskerettigheder, social udvikling etc. med hjem- og transitlande. En tanke, som man også fra EU's side er inde på i forbindelse med udarbejdelsen af de såkaldte

handlingsplaner vedrørende asyl og indvandring for bl.a. Afghanistan og Sri Lanka.

Fordelen ved den foreslåede aftale vil være, at landene ikke behøver frygte et uforholdsmæssigt stort antal flygtninge fra en konflikt, men at landene kan deles om byrden, og samtidig kan det betyde, at landene kan trække hinanden op ved at samarbejde om fordelingen.

Skriftlig fremsættelse

Knud Erik Hansen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en aktiv europæisk flygtningepolitik.

(Beslutningsforslag nr. B 144).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.